

Eorum ef-
fentia, &
magistriaImagines
ipsius inscul-
ptæArs Talif-
manica.Lapides
Vulgares.

Montes.

Arenæ.

Sales.

spirituali, ac insensibili operatione effectui eos dare opinamur, cum specula sint lucida, in quibus Evestrum vitæ reverberatur. Per artem Chymicam in essentias, & magisteria redacti artificii, quod *Paracellus* in *Archidoxis* filios artis docuit, incredibilia præstare possunt. Imagines, figuræ, & sigilla certis cæli configurationibus, horisque convenientibus ipsis insculpta à Magis operandi modum callentibus incredibilis efficaciam esse perhibentur, quæ ars Talismanica vocata, cum cognitionem nostram fugiat, nec laudari, nec culpari etiam nostro iudicio potest, utpote quæ ordinariis rationibus naturalibus ventilarî recusat. Quæ verò de hac ipsa in *Paracelli scriptis* occurrunt, aut ipsi, ut multa alia, falsò afficta, aut ab ipso alio modo & ratione inventa & intellecta sunt. *Helmontius* sterilem artem, & Diabolicum inventum appellat. Ità enim de *Potestibus Medicaminum*; Quibus, inquit, *Gentilis* nexu hieroglyphica, utper figuram denotent signum occultæ virtutis. Inde crevit in posteris superstitio, qui *Gambon*, *Talismanica*, atque id genus, scurrilia *Dæmoniacæ* iunxerunt. Lapides Vulgares varii sunt, variorum colorum, duritie, porositate, & gravitate ad miraculum variantes, de quorum omnium causis Antiquorum opiniones admodum vacillant, eas aut qualitatibus primis, caliditati putata, frigiditati, siccitati, & humiditati acceptas ferentes, aut stellarum influentiis attribuentes, aut aliis ejusmodi longè petitis initiis adscribentes. Semini petrifico eorum originem tribuit *Helmontius*, ut paulò antè diximus; In hoc semine latet architectus petrificus, qui in aqua, & ex aqua saxosam istam molem fabricatur, uti ibidem dictum, & silicis experimento demonstratum est. Sub terrenâ superficie passim latent, passim etiam in montes minores & majores assurgendo sæpè altissimum aërem penetrant, longissimè remotis in conspectum veniunt, ac perpetuis nivibus obtekti sunt. Talem in Canariis insulis ad sexaginta milliaria in mari conspicuum effe perhibent. Lapidibus annumeratur arena saxosam naturam habens, ac proinde haud rarò in laxa ingentia concretescens, quæ comminuta eandem reddunt arenam, ex quâ concreverunt. In titulo de *Elementis Helmontius*; Nostra namque *Mechanica*, inquit, mihi patefecit, omne corpus putrescentem, lapidem, gemmam, silicem, arenam, *Marcasitam*, argillam, terram, lapides coctos, vitrum, calcem, sulfur &c. transmutari in salem æqualem equiponderantem suo corpori unde factus est, & quod Sal iste aliquoties cobobatus cum Sale circulato *Paracelli* suam omnino fixitatem, amittat, tandem transmutetur in liquorem, qui etiam tandem in aquam inspidam transit, & quod aqua illa equiponderet sili suo, unde manavit. Admirabilis hæc operatio detegit manifestè originem lapidum veram, nempe aquam, cujus fructus esse non ipsos solum lapides, verum & cætera mineralia omnia *Paracellus* jam antè *Helmontium* asseruit. Sed hæc de lapidibus.

Sales secundum in Minerali regno locum obtinent admiranda naturâ præditi, & infinitis usibus humanis inservientes, qui varii & multiplices diversâ ratione & diverso respectu distin-

guuntur. Sunt enim Sales naturales, quos *Naturalium* di-
vifione.
tura ipsa producit, & humano generi submini-
strat; Sunt alii factitii, aut artificiosi, qui arte aut ex corporibus extrahuntur, aut etiam ex diversis materiis componuntur. Sunt iterum alii volatiles, qui ad ignem admoti avolant, & in auras evanescentes nihil relinquunt: Alii vero fixi & constantes, qui ignis vires neutiquam extimescentes in eo constantes permanent, & in aërem expelli recusant. Porro quidam acres, mordaces, & corrosivi corpora corrodunt, dissolvunt, & destruant: Alii dulces suavissimo & dulcissimo suo sapore, ac mellitâ dulcedine palatum & linguam mirâ voluptate perfundunt. Nonnulli nitrosam & Sulphuream naturam & indolem habent, facile flammam concipiendo in auram abeuntes, & evanescentes: Nonnulli contrâ urinosa & Mercurialis indolis flammam non concipiunt, sed sine flamma aut igni cedunt, aut in eo permanent. Invenias quoque Sales Alkali vel Sales Lixiviales, qui ignis torturâ ex vegetabilibus expressi ad varios usus humanos adhibentur, confectionisque suæ inventionem necessitati humanæ debent. Cuncti hi Sales sive naturales, sive factitii primigeniam suam originem aquæ acceptam ferunt, quæ ipsa quantumvis purissima, terram, salem volatilem, & fixum, spiritum, & oleum visceribus suis inclusa gerit, artis beneficio sine ullius alius rei additione eruenda. Experimentum demonstrationem firmissimam suggerens, & rei veritatem in apertum produciens paucis accipe. Bonam aquæ ex nive, pluvia, rore, aut similibus collectæ partem sumito, probè una aut alterâ destillatione mandatam, & ab omnibus fecibus segregatam, quam immittes in retortam, aut cucurbitam vitream arenæ imponentiam, ut lento igne destillari queat. In destillatione quavis quarta totius pars demenda, & reliquum destillatione penitus auferendum, ut feces abijci queant, repetitis sex aut septem destillationibus, quarum unaquæque semper quartam partem auferet. In quartâ vel quintâ destillatione mox incipient per totum aquæ corpus micantes scintillulæ palearum instar passim volitare, & se ostendere, quas reliquæ destillationes multiplicabunt, & perficient. His destillationibus per arenam absolutis materia illa aquea balnei calore admodum lento ulterius est urgenda, donec dimiserit omne id, quod caloris tam lentî impatiens per alembicum cucurbitæ impositum in vitrum præpositum destillaverit. Interea videbis scintillulas supradictas in lapillos concretere, quorum pluribus destillationibus ea copia colligenda, quæ alicui ad suas operationes sufficiet. Ex his varia variis modis confici possunt, utpote qui terram, salem, spiritum, oleum, & plura alia dabunt. Cum ipsi autem jam multorum morborum medelæ sunt, tum ulterius per Artem Spagiricam ad magisterium promoti, aut aliis laboribus Chymicis ad summam puritatem deducti admiranda tam in Medicinâ, quàm Alchymia præstare possunt. Specimen hic habes, & quidem ex pluribus unum: Alii quippe modi haud pauci occurrunt, quorum beneficio

Sal foris
amarus,
intus dul-
cis.Dulcissi-
mus Sal.Quinta
Essentia.Excremen-
torum se-
paratio.Instrumen-
ta separa-
tionis.
Ignis.

Aqua.

Excremen-
tum du-
plex.Fæces reser-
rectæ.Sulphur
combusti-
bile.
Morbus
duplex.

Remedia.

Arenæ
Philoso-
phorum.

beneficio ex aqua Sal & reliqua, quæ modo diximus, elici possunt, & aquam omnium eorum matrem esse facili negotio probatur. Si enim putrefactione Chymicâ ritè quævis aqua tractetur, varia prodeit, quæ ventre suo occulta gessit. Dicam verò tibi paucis id, quod omnes veri Philosophi mecum affirmant, Omnem Salem, qui, & qualiscunque etiam fuerit, licet summam amaritudinem, acerbicatem, & acrimoniam secum ferat, & linguam amaro ac acerbico suo sapore feriat, in visceribus tamen suis internis, & centro intimo summam dulcedinem abscondere, infinitorum morborum medelam, & admirandum veræ medicinæ opus, quod nonnisi vero artifice effectui dare integrum erit. Est autem dulcissimus hic Sal mera substantia Essentialis, ipsius Salis corpore amaro & acerbico induta, quæ sola conversione Elementorum ex internis visceribus Salis, & Neptunio mari falso erui, & liberari potest, quando interna extorsum, & externa intorsum, admiranda inversione convertuntur. Quæ actione Substantia purissima, & ipsa Quinta essentia, ut Spagiricæ scientiæ cultores eam nominant, in conspectum prodeit, & in Humani Generis usum, & commodum se offert. Separanda verò, & segreganda est ejus materia & mater ab excrementis suis superfluis, amaritudinem, & acerbicatem ipsi conciliantibus, ad quæ demenda instrumentis duobus, & operationibus Chymicis diversis opus est. Instrumenta sunt Ignis & Aqua, ex quibus ille consumentibus & destruentibus viribus pollens omne sulphur excrementosum, quod naturâ suâ urens, & adustibile ignem fugit, a Substantiâ illa Essentiali fecerit, atque ita volatile illud omne, aëriam, volatilem, & adurentem naturam habens, & pabulum hosti suo subintrans devorat, & consumit: Hæc verò lavando, & ablucendo sordes excrementosæ, impuras, terrestres, & crassas à subtilioribus Substantiæ illius Essentialis partibus semover, & ipsas purificando mundas reddit. Duo etenim Sublunarium Corporum corruptores sunt, ac proinde duplex excrementum; Fæces nimirum terrestres & crassæ, ac Sulphurea materia adustionis facilis princeps, & orta ex Sulphure volatili, & combustionis obnoxio, unde duplex in animalibus, homine præsertim, morbus, unus ex fæculentorum excrementorum terrestrium obstructione, & consipatione oriundus; alter verò ex adustione Sulphureorum excrementorum originem trahens, cui utrique aliâ ratione occurrere non potest, quàm ejusmodi medicamentis, quæ & obstructionibus talibus incidendis & dissolvendis paria fuerint, & simul etiam sulphurea corporum incendia restinguendi, & auferendi viribus polleant. Talia sunt arcana illa verorum Philosophorum, ac *Paracelli* viri illius incomparabilis, præstantissima, hætenus inter artificiosos versantia, & rectis nominibus ignorantæ tantarum rerum rîfores & ofiores celata, quæ à Magistris illis naturæ vires probè cognitæ, & exploratas habentibus, artis tam admi-

randæ beneficio, ad summam puritatem deducuntur, eoque deducta *diaplegmatum* corporum ab excrementis distis profectam tollere, & agris pristinam sanitatem restituere valent. Operationes porrò Chymicæ Ignis, & Aquæ operâ peragenda multiplices sunt & varix, quarum catalogum diversi authores contexuerunt, additis quoque instrumentis variis, quæ ad operationes illas necessario requiruntur, & apud authores illos descripta, & depicta inveniuntur. Sunt autem illarum potissimæ, Putrefactio, Calcinatio, Sublimatio, Destillatio, Reverberatio, Solutio, Fixatio &c. inter quas eminet Putrefactio, mirâ suâ in res Putrefaciendo aperiendas, & resolvendas actione, incredibiles effectus produciens, ac ob duplicem agendi modum etiam bifariam divisâ. Una, quæ aërem externum in vas non clausum sed apertum admittens in Animalibus, & Vegetabilibus hoc admirabili varietate ludit, experientiâ testante, & docente, si vegetabile aliquod contuderis, & ita contusum cum succo suo in vitrum apertum immiseris, quod illud Putrefactio hæc aperta, erudumque aërem non excludens in animalcula & insecta unius & ejusdem generis, & quidem plantæ novæ, & nemini antehac nota transmutet. Unumquodque verò vegetabile animalculorum peculiare genus procreat, forsân naturæ & proprietatibus ipsius respondens, quod hætenus experiri, & investigare mihi non licuit. De animalculis verò & insectis admirandis per putrefactionem ex herbis & vegetabilibus putrefactis enascentibus certum sum, utpote qui aliquoties, & quidem non unâ, sed pluribus herbis & seminibus periculum ejus rei feci. Putrefactio clausa, seu in vase probè conclusa & obturato peracta, herbas, & quævis vegetabilia contusa, & vasi alicui probè inclusa in liquorem vertit, virtutes ipsarum continentem, & in morbis tollendis longe majora efficientem, quam ipsæ herbæ crudæ efficere solent. In Salibus autem, Mineralibus & Metallis solvendis, solutionesque aperiendis maximus Putrefactionis est usus, imò tantus, ut sine ejus auxilio nil quicquam boni, quoad omnia illa corpora, præstari queat. Fit aut in Balneo, aut in Fimo Equino, aut in quovis alio loco, & quidem sine igne ullo, ita tamen, ut hyberno tempore vas in hypocauftum, aut cellam reponatur, ne liquor frigore concreseat, & vitrum in frusta dissiliat, quæ tamen putrefactio longius temporis spatium postulat. Germina Sambuci tenera, & recentia, quæ primo vere ex arbutulâ ipsâ pululaverant, collegeram, eaque probè contusa in vitrum capacius immiseram, quod conclusum, & in cellam hyberno tempore repositum, per unum & alterum annum singulari curâ custodivi, ita tamen, ut nunquam ipsi ignem admoverim. Ex hoc exemplo patet Naturalis Putrefactio sine igne peragenda, quæ nec sumptus operati commissa liquorem vegetabilem maturat, & in eum gradum exaltat, in quo constituta aliqua herba tum demum vires suas ex-

(h) 2

rit,